

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház. I. emelet.

Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és lapfőnököse:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak

Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Ünnepi hangok.

Ünnepet ül ma a bajai izraelita hitközség, megünnepli polgári fiúiskolája fennállásának huszonöt éves fordulóját. Illő dolog, hogy a jubileumok forgatagában is figyelemre méltassuk ezt a 25 éves jubileumot, mert az, hogy a polgári iskola fennáll és virágzik immár negyedszázada, az első sorban a tanítótestület lankadatlan buzgalmának és a hitközség páratlan áldozatkészségének köszönhető.

Mert a polgári iskola tanítóinak helyzete nem irigylésre méltó ott, ahol a városban középiskola van, mert látni kell, hogy a növendékek jó része a gymnasialis studium felé törekszik és igazi tehetség alig-alig marad. Áll ez az igazság legfőként az utóbbi évek tapasztalatai szerint. A hitközség érdeme ez iskola fenntartásánál szinte szembeszökő, mert az iskola nem üzlet, nem vállalat, mely anyagi hasznot hoz, hanem oly intézmény, mely anyagi áldozatot igényel.

De a bajai izraelita hitközség szívesen áldoz a kultúra oltárán, mert az okok, melyek fennállottak akkor, mikor iskoláját megalapította, fennállanak változatlanul ma is. Huszonöt évvel ezelőtt, mikor városunk lélekszáma nem volt sokkal kisebb, mint ma, sem a város, sem az államhatárolom nem érezte szükségét annak, hogy beváltsa az 1868. évi XXXVIII. t. cz. rendelkezéseit, mely szerint minden 10,000 léleknél nagyobb városban polgári iskola állítandó fel. Pedig Baján ezen a legelső sorban iparos- és kereskedő városban égető szükség volt polgári iskolára és nagyon helyénvaló lett volna, ha az akkor fennállott Stekler-féle kereskedelmi iskolát felső kereskedelmi iskolává fejlesztették volna. Mindebből keveset váltottak be, és amit beváltak, az a bajai izraelita hitközség érdeme, amely polgári iskolát alapított, hogy benne hitfelekezetének buzgó

híveket, jó magyar embereket, derék iparosokat és kereskedőket neveljen. Dicséret illeti ezért, hála és köszönet, mert nem szünt meg célja felé törekedni.

És ha valaki fáradságot vesz magának kutatni, hogy mivé lettek azok, kik az iskola falai közül kikerültek, úgy jóleső örömmel tapasztalhatjuk, hogy legeslegnagyobb részét iparosok, kereskedők, hivatalnokok, polgári és elemi iskolai tanítók, tehát mindazon pályákon található, amely pályákra a polgári iskola képesít.

Jól esik nekünk azt a tényt megállapítani, mert abból látjuk, hogy a céltudatos vezetés sikereket mutat fel, oly sikereket, melyeket méltányolnak városunkon kívül is, ami kitetszik abból, hogy mindig vannak idegenből is nagy számmal tanulók, akik a bajai izr. iskolába jönnek tanulmányaikat végezni. Amely iskola egy negyedszázados multra tekinthet vissza, olyan multra, amilyen a mi iskolánk-é, annak jövődjéje is biztosítva van, mert a sikerek mezejét el nem hagyják azok sem, akik ideális célokra áldoznak.

Azonban a mai nap nemcsak a bajai izr. polgári fiúiskola jubileuma, hanem Erdős Jakab igazgatóé is, ki 33 éves tanítói munkásságából 25 évet töltött a bajai izraelita iskolánál mint tanító és igazgató. Ő segédkezett néh. Stekler Sámuelnak, az iskola első igazgatójának a szervezés munkájában, ő volt segítő társa éveken át és ő most lelkes vezetője az iskolának. Az ő személye tette az iskolát az első percztől fogva magyarrá és ez a minden ízében magyaros szellem gyökeret vert. Felkeresik őt ma számosan barátai, tisztelői, testületek és egyesek, hogy üdvözöljék. Tanítványai, a régiek és a jelenlegiek a megemlékezés más formáit is megtalálták, hogy kifejezzék előtte ragaszkodásukat, szeretetüket.

A szeretetnek ezen megnyilatkozása a

tanítóknak legbecesebb jutalma és mi szívből kívánjuk, hogy még soká munkálkodjék a bajai izr. iskolák javára erőben, egészségben. Lobogtassa továbbra is magasan a kultúra zászlaját saját gyönyörűségére, a szülők és gyermekek javára, hogy az ő igazgatói és a tanítók tanítói munkásságával gyarapodjék az iskola ad multos annos.

L.

Kereskedősegek társadalmi állása.

A „Bajai Friss Ujság” június hó 20-iki számában egy cikk jelent meg a kereskedősegek társadalmi állásáról. Hogy a cikk írója legnagyobb valószínűség szerint maga is kereskedőseged, azt könnyű következtetnem, mert ez kitűnik először abból, hogy felette sötét színben látja a kereskedősegek helyzetét, másodsor pedig nagyon is kesereg azon társadalmi állás felett, mely szerinte nem jutott a kereskedősegeknek osztályrészü.

A tulsok kérdés között, melyre a feleletet részben önmaga adja meg, részben a „társadalomtól” várja, elvész a cikk magva és sehogy sem képes, hogy az ő költői hasonlatával éljek „a rókát a róklaykúkból kiugratni”

Azt állítja, hogy nem kap és nem talál a kereskedőseged helyét a társadalomban, minden osztálynak megvan a társadalmi köre, csak neki nincs és végül keserűen kéri a társadalmat, ne ölje ki belőlük a jobb érzést, ne részesítse lealacsonyító bánásmódban, hanem emelje ki őket a „kávéházi élet posványából.”

Hát kerem alássan jöjjünk először is az alapelvekkel tisztába és mindjárt ki fog világítani, hogy a cikk írója felette téves uton jár, az alapfogalmakkal tisztában nincsen és nem az összes kereskedősegek helyzetét tolmácsolta, hanem csak egyeseket, olyanokét, amiket nem csak a kereskedősegek sorai között lehet találni, hanem minden foglalkozásánál.

Azt állítja, hogy a kereskedősegek osztálya a mai társadalomban helyet nem kap.

Mi a társadalom? Egynehány eksklusív család összetartozása avagy az egész hatalmas középosztály összesége? Az elsőbe kívánczik-e a cikk írója, vagy nincs-e benne a másodikban? Osztályt képeznek-e a kereskedősegek vagy csak tagjai annak a középosztálynak, mely a társadalmat al-

TÁRCZA.

Drezda.*

A nemzetközi művészeti kiállítás reklámja. — Méltó hírnevéhez. — Miért Drezda? — Történelmi mult. — Augustus-híd. — Stilszerű építkezés. — A Brühl-féle terrasse-on. — Udvari templom. — Frauen Kirche. — Siegesdenkmal. — Wettin-obeliszk.

— A „BAJAI HIRLAP” TÁRCZÁJA. —
Írta: Vértési Károly.

Az, miket a fenti cím alatt és alább írok, az mindenesetre egy éjszaki ut keretébe tartozik. Drezdát nem szabad elkerülnünk, ha meg oly sietős is az utunk Észak felé.

Utra keltem a felhőkkel, de azután én Északnak tartottam, azok pedig Délvidékre libegtek. Szívesen vettem bucsut tőlük. Falb, a linzi időjósra, jóvendőlésére mit sem adtam.

Drezdában, Észak Athenjében, azidőben (1897) nemzetközi művészeti kiállítást tartottak, Magyarországot is elaraszították a figyelmet erre felhívó plakátokkal. Ott lehetett látni az indóházakban, hajóállomásokon a széles mellű, hatalmas germánalakot, amely jobbiban babérágat tartva, balkezének a fejet homorura fogva, szája szélehez tartja, hogy a kiáltó szava minél messzebb hatoljon. Valahára egy hűhökép, melyen nincsen nőalak. A kiállítás harsonája így is sorompóba hívta a művészeket, megteit a városi kiállítási épület.

Drezda mindig méltó volt a hírnevéhez. Már I. Frigyes Agoston választófejedelem ez hasonnevű fia a II. a XVIII. században művészi alkotású dolgokkal gazdagítottak a város műkincseinek a tárházát, úgy, hogy Drezdának műkincsekben

*Mutatvány szerzőnek most megjelent „Három város” cz. művéből.

való gazdagsága Páriséval hozott párhuzamba. Azt is tudjuk, hogy napjainkban — Herder szerint — fekvése és műkincseinek a sokaságáért Drezdát a németek Flórenczenek nevezik. Igazi Szalonváros, miként még nevezni szokták.

De hát miért mégis Drezda? A vendektől kapta a nevét. Ez a szlav faj valamikor az Elba völgyében lakott s több helyiségnek adott nevet. Drzejdene szó ugyanis — amelyből az emberi nyelv az idők során Drezdát köigítette ki — „erdőlakót” jelent.)

Az erdőlakókat elsöpörte a népáramlat, jöttek helyibük germánok a XIII. század elején, mikor Drezdát már városnak mondták.

Az 1745-ik évben, a második sziléziai háboru után Poroszország Drezdában kötötte meg Szászországgal és Ausztriával a békét, melyben Maria Terezia férjét, I. Ferenczet elismeri római császárnak. Drezda, a harmincz éves háboruban központját képezte Nagy Frigyes csapatszállításának. Drezdából indult ki Napoleon az oroszországi szerencsétlen hadjáratará. Legyen ennyi elég a város történetéből, s kimérten adódó időnkben nezzünk körül az Elba mindkét partján elterülő királyi fő- és székvárosban. Az óvárosból újabb építkezések folytán Neustadt lett. A városrészeket négy szép hid köti össze az Elban át. Az Augustus-hid két teret köt össze, 17 oszlopon nyugszik, 16 íves és 402 méter hosszú, mindig élénk forgalmu. Ezen átmenve, a széles főútezen a gömbölyű Albert-térre jutunk. Ezen a téren az utcák összefutnak, mint Parisban a Place de l'Étoile-on, mely nevét attól a tizenkét avenue-től vette, mely az Arc de Triomphe mellett, küllök alakjában szétágazik.

1) A szlávok a fát kisebb-nagyobb eltéréssel drvonak mondják.

Az Albert-térről visszanezzünk a hidra, folyóvízre. Mindig szép fekvést biztosít egy városnak, nagyobb folyóvíz, mely középen folyik s hidak kapcsolják össze a partokat. Itt még az is emeli a város tájszépességét, hogy Drezdát arra a földre építették, melyet az Elba félkör alakjában vesz körül. Tegyük még emellé a város délkeleti részét elfoglaló, európai híri nagy parkot, (Der königliche grosse Garten) végtelennek látszó fasoraival, muzeum-palotájával, állatkertjével, tavaival, víz-medenceivel és kihozzuk a kellemes város fogalmát. A közmunkatanács itt nem hord vaskalapot, mindenben meglátszik.

Nagy szó az, ha egy város kellemes fekvésű; az ember jó átlagerzését emeli. Az első tavaszvirág kibuvásától ez ezüstös ökönyval uszáig a légben, mikor örök hosszaiig sétálhat az ember legszebb fasorok között, mennyi de mennyi jó órat tölthet el a természettel társaloga, amíg ennek hijával, mennyi rossz gondolat fogamzik meg esetleg az agyvelőben. Művészek és művészt mimelő más hosszuhaju emberek most is setálnak a parkban, ezuttal azonban kicsinyes mosolygás, elfelfuttatás helyett nezzünk a látnivalók után. Az utirajznak nem célja a történelmi adatok felsorolása, a város történetének a vázolója fejlődés dolgában. Elmondván fentebb pár vonalvezetéssel a tájékoztató szükségést, megalkottam a keretet, melybe illesztsem utirajzomat. Arról van szó, milyen a város most? Szervezett társadalmának milyen a hatalma?

A jobbpartnak tájképi szempontból is szép magaslatairól barátságos nyaralók hívólag tekintenek le a fejlett, virágzó iparral bíró városra. Munka után nyugalmat adnak. A városban különböző vallásfelekezetek templomai, köztük orosz, anglikán, sőt amerikai, jeteül annak, hogy külön-

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120

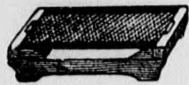
(saját házában)

ARANYÉRMEKKEL KITÜNTETVE.

Főraktár WAGENBLATT FERENCZ festék-kereskedésében, BAJA „Központi Szálloda” épület.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézősegek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E viharmentes homlokzat-festékek, melyek mészből földolhatóak, száraz állapotban, poralakban és 46 különböző mintában külön-külön 16 krtól fölfelé szállítanak és a mi a festék szintisztaságát és tartósságát illeti azonos az olajfestékekkel.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért. Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve.

Itt az alkalom,

hogymindenki az egészségtelen, pe.észesedő szalmacsakját eldobhassa és helyébe csekély 8 koronáért egy kiváló erős, fakeretű

aczélsodrony ágybetétet

rendelhesen nálam, mely tartós és olcsó, szag- és feregmentes, emélfogva egészséges. Az ágy belmeretének beküldése után, annak megfelelően szállítja a készítő:

ifj. UTRY PÁL, Baja.

Le Griffon

valódi francia szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

A SELYEM VÁMJA

oly alacsony, hogy selyemárúinkat a legolcsóbb nagybani árak mellett díj- és vámmentesen méterenként és ruhánként egyeseknek megküldjük. A legdivatosabb minták fekete, fehér és tarka színekben. Győ-nyörű foulardok 1 kor. 20 f-től kezdve. Mustrik franco. Levéldíj 25 f.

Selyemszövetgyár Union

GRIEDER ADOLF ÉS TÁRSA ZÜRICH P. 24.

kir. udvari szállítók

(SV AJCZ.)

EGY JÓ HÁZBÓL VALÓ FIU TANULÓUL

felvétetik e lap kiadóhivatalában.

Törlesztéses kölcsönök

engedélyeztetnek földbirtokokra

a Bácskában 600 korona, 700 korona, sőt 800 korona is katasztrális holdanként, a földek becsértéke és valóságos forgalmi ára arányában 10 évtől 50 évig terjedő törlesztésre, különösen előnyös feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

SCHÄFFER VILMOS

bankigazgató

SZEGEDEN.

Megbízható, szolid ügynökök alkalmaztatnak.

A Richter-féle Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszor, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket jöbözökben a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.

Egy pohár pilseni sör 22 fillér.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására juttatni, hogy

SZÁLLODÁMAT, KÁVÉHÁZÁMAT ÉS ÉTTERMEMET

NEMKÜLÖNBEN

KERTHELYISÉGEMET

ujjonnan, a legmodernebb stýlben berendeztem, azokat **uj világitással** láttam el, egyszóval nem kiméltem sem költséget, sem fáradságot, hogy a mélyen tisztelt közönség éveken át élvezett kegyét a jövőben is kiérdemeljem. Ez a körülmény készítetett engem arra, hogy ismét egy — bizonyára tetszéssel találkozó ujitással lépjek t. közönségünk elé. Ugyanis már a legközelebbi napokban kerül nálam kimérésre a világhírű

PILSENI SÖR

(ősforrás).

Hogy a kitünő sört mindig egyenlő hőmérséklet mellett szolgálhassam fel e czérra egy amerikai jég szekrényt építettem s hiszem, hogy a t. cz. közönség engem ezen új vállalkozásomban is támogatni kegyeskedik, mert csakis így lehet módomban a legjobbat nyújtani. — Egyben van szerencsém tisztelttel értesíteni, hogy nálam naponta friss **villás reggeli** kapható s hogy minden igyekezetem odairányul, hogy **jó ételek** és **különleges italok** legmáltányosabb árak mellett való kiszolgálása által nagyrabecsült közönségünk teljes meglegedését érdemeljem ki.

Minél számosabb látogatásért eszedezve, maradtam kiváló tisztelttel

ZWEIG MÓR, szállodás.

Miden este a közkedvelt **DANKÓ GÁBOR FIAI** zenekara játszik.